

Szoba – 80 lépcsőfokkal a Duna-szint felett

(kissé misztikus kalandozás a távozni készülő trombitám körül)

Ez történetesen az én szobám, 6×4,8 méteres. Kezdetben csak 3,2×4,8 méteres volt, de egy idő után előnyére változott. Erről később, esetleg többit...

Ezt a szobát keletkezése óta – 42 éve immár –, birtoklom és azóta bizony, megtelt hangokkal. Pontosabban trombitahangokkal, melyeket én termeltem ki magamból, bele a szoba minden zugába. Napi rendszerességgel tettem ezt, évszaktól és napszaktól függetlenül. Mindenféle hangokat. Régen keletkezett jól ismerteket, melyeket sokszor, sok helyen eljátszottak, meghallgattak, megtapsoltak már. Én is próbálkoztam ilyenekkel. Talán több is volt ez egyszerű próbálkozásnál. Mikor elkezdi az ember foglalkozni a hangszerével, akkor végül is azt tanítják – arra megy ki a játék – hogy a hangszerére írt remekműveket megtanulja, majd minél szebben és hibátlanul eljátssza, elkápráztassa a majdani hallgatóságot. Elég hosszú időn át ez volt a fő feladatomban nekem is. Hozzá kell tegyem azonban, hogy mindig megvolt bennem a *talán másképpen is lehet* igénye.

Egy idő után azonban elindult egy változási folyamat. Én nem sürgettem, mert lett volna még dolgom a régi hangokkal éppen elég, de kerestek és megtaláltak – eltaláltak – a változás új hangjai. Vadonatúj hangok érkeztek, melyeket még soha senki nem játszott, nem hallott. Valójában még az sem, aki megálmodta őket. Kifejezetten nekem címezték és rám várt a feladat, hogy az álmot valósággá, hallhatóvá tegyem. Azt nem mondhatom, hogy teljesen felkészületlen voltam a feladatra, de mégis igen váratlanul ért engem az új kihívás. Egytől egyig különleges feladatok voltak, melyek mindegyike másképp volt különleges. Ám ez nem volt ijesztő, inkább örömmre szolgált, mert nem a többletmunkát, a nehézséget láttam bennük. Élveztem, hogy ez nem csak egyszerű reprodukálás, hanem egyfajta segítség, szolgálat, melynek igazi célja, hogy az új hangok új hangzássá, egy új zenei világgá álljanak össze. Ennek érdekében új megszólalási módot – módokat – kellett találnom, amit a rám bízók kimondva kimondatlanul már eleve föltételeztek, elvártak tőlem. Az effajta dologgal együtt járó óriási felelősség – *a felmutatás* – a bemutatás megjósolhatatlan fogadtatása fel sem merült bennem – szerencsére.

A frissen veteményezett hangcsírákat igen nagy türelemmel kellett gondoznom, hogy aztán – reményem szerint – látványos veteményessé váljanak. Ezen munkálatok közben azonban igen sok beteg, félresikerült hanggal is megterheltem szobám tűrő-befogadó képességét. De hát ez a normális ügymenete az ilyen természetű megbízásoknak.

Mikor úgy gondoltam – félszeg optimizmussal – hogy elkészültem végre a rám testált feladatokkal, akkor jött el az ideje annak, hogy az összefésült, megérlelt, fogyasztásra érett hangokat szabadjára engedjem, lehetőséget adva, hogy tágasabb, fontos helyeken megszólalhassanak. Hiszen ez volt a célja az egész eddigi folyamatnak. Hogy belőlük is amolyan sokat, sok helyen játszott hangok válhassanak, mint amilyenekről az előbbieken említést tettem. Egy-egy ilyen alkalom sikere átmeneti megnyugvást és hitet adott a következő még ismeretlen próbálkozáshoz.

Most így állok itt a jelenben. Eljátszottam a régi szép hangokat, befogadtam, majd a rendeltetési helyükre szállítottam az új, másképpen szép hangokat, melyek 10 versenyműben és számtalan kisebb-nagyobb szóló és kamara jellegű darabban öltöttek formát.

Ezek emberpróbáló, idő és erőigényes szép, de fárasztó feladatok voltak.

Nos, az idő eltelt, az erő fogyott, a szobám megtelt hangokkal.

Fotó: KLEB ATTILA

Már nincs meg bennem a várakozás izgalma, és nem feltétlenül vágyom az új feladatokra. Ha jön is egy-egy, már ahhoz is erőt kell vennem magamon, hogy neki-kezdjek. És ha nekikezdek, akkor meg nem jönnek a jó megoldások, az ötletek. Lehet, hogy ez így természetes, így van rendjén.

Mert a trombitálás nem csak játék, de küzdelem, sport is. Sok minden mellett egészen különleges, nehezen fejleszthető izmok is kellenek hozzá, meg tüdő a terhelhető, szívós fajtából. És edzések. Sok-sok – néha feleslegesen – lefutott kör. De a sportok sem egyformák. Van, amelyik kevésbé fogyasztja az energiát, sokáig űzhető. Az én szakágam nem ezek közé tartozik. Ha sorra veszem az eltelt időt és az elvégzett feladatokat, úgy hiszem már így is, most is tágítottam a megszokott határokon. Ehhez hozzásegített, hogy még időben váltottam sprintből hosszútávfutásra. A gyaloglás viszont már nem szerepel a terveim között.

Ez a helyzet. Be kell látnom, hogy – ahogy a mondás tartja – *mindennek van határa*. Hát akkor tessék, legyen itt és most a határ.

Ettől kezdve azon kell majd igyekeznem – érzem, nagyon nem lesz könnyű – hogy ne szaporítsam tovább a hangokat.

Könnyű, nem könnyű, de akárhogy is vesszük, ez mégis csak egy kényelmes állapot.

Felöltözve fekszem az ágyamon. Olvasok, de el-elalszom. Van, hogy mondat közben. Ez már-már kétségbeejtő. Felébredve, anélkül hogy megmozdulnék, a

PLAFONT bámulom. Széles lambériákból van összerakva. Lehet, hogy ez nem is lambéria, hanem hajópadló? Lehet, sőt valószínű, de én plafonnak használom. Így még most is olyan, mintha új lenne. Elég sok benne a göcsört. De így is nagyon örültünk, mikor végre hozzájuthattunk – annak idején az őskorban – mert legalább nem deformálódott a nedvességtől. És most hogy tüzetesen vizslatom rájövök, hogy nagyon is jól mutatnak benne a göcsörtök. Sötét csillagok a sárga égbolton. Jól ismerem őket. Én lakkoztam le negyven évvel ezelőtt. Ezzel nem magamat akarom fényezni, ez a „Sirály” csónaklakk elévülhetetlen érdeme.

Egy kósza kérdés villan át az agyamon. Vajon ez a csillogó bordás fekete csillagos felület a hangokra milyen hatással lehetett?

Tovább nézelődöm. Van időm. A könyvem untat, elálmósít, de ez a nézelődés viszont élénkít, gondolatokat és további kérdéseket gerjeszt. Lejjebb csúszik a tekintetem a falakra. Szinte kívülállóként nézek körbe a mindenféle dolgokra, melyek között élek évtizedek óta. Ahogy most külön-külön sorra veszem őket, majd minden tárgyról eszembe jut egy-egy történet, de legalábbis mindegyikről lenne mit mondanom. És most ismét, már komolyabban felvetődik bennem a kérdés, hogy a *dolgok* összességének, a hangulatának köze lehetett-e vajon az életre kelt hangokhoz, melyek most is itt léteznek immár láthatatlanul és mindenki más számára hallhatatlanul a szobámban.

Diána lányom mesélte egyszer, hogy volt egy nem túl

vidám természetű, de szeretetre méltó, nagy tehetségű festőművész tanára, akinek fő témája a saját műterme. Ez jut eszembe miközben végigpásztázom a szobám összes zugát, és kedvem lenne valami hasonlóra. Megörökíteni, emléket állítani az én – nem hirtelen felindulásból – de mégiscsak immár félig elhagyott szobámat, a volt műtermemet. Félig elhagyottat írok, mert én ugyan még egészen itt vagyok, de a **KOTTAPULT**, amire most tekintek, az már nem napi használati tárgy. Nincs is rajta kotta. Most már csak egy szép valami, amire mindentől függetlenül jól esik ránézni. Első tanáromtól, G. János bácsitól kaptam. Okát nem tudom pontosan, hogy miért, de egy mondatára nagyon emlékszem – „te mellettem fogsz ülni a Rádiózenekarban” –. Utóbb kiderült, hogy ezt több növendékének is kilátásba helyezte, de ilyen gyönyörű kottaállványa csak egy volt, és az is igaz, hogy a Rádiózenekarba csak én kerültem be mellé.

De visszatérve szépséges kottapultomhoz... Diána a nagy Thonet gyártmánykatalógusban megtalálta a fényképét. Lyuggatott díszítésének fő motívuma egy „lyra”, mely ebben a pillanatban rendkívül látványos. Azzá teszi a szinte vízszintesen besütő alkonyati napsugár, mely kihangsúlyozza és falra vetíti a kottapult lyuggatott díszítését. – Ezt most gyorsan le is fotózom.

Még az írásom elején jegyeztem meg szobám megnagyobbodása okán, hogy „erről majd később többet...” Megpillantom a szobám közepén lógó összezsugorított **FÜGGÖNYT**, és tudom, hogy most jött el az a bizonyos „később”.

Fekete-szürke, függőleges irányban csíkos. Nem feltűnő, ez a legfőbb erénye. Mikor feleségemmel némi civódásos huzavona után végre kiválasztottuk, nem gondoltam volna, hogy függönyléte végéig egy selyemzsinórral szorosan összefogva szinte láthatatlanul fog meghúzódni a szekrény mellett. Pedig így történt.

De mi köze ennek a csodás szoba-megnagyobbodáshoz?

A végével kezdem. A függönyt azért vettük, hogy a lebontott válaszfalat pótolja, ha valami miatt erre szükség lenne. Nem lett. Tehát az én nyolcvan lépcsőfokkal a Duna-szint felett lévő szobám eredetileg két szoba volt.

Meg kell mondjam, hogy a szobaegyesítés ötletének a „hangokhoz” tudatosan nem volt köze. Annál inkább volt köze a nosztalgikus emlékemnek, mely a ház félkész állapotát idézte. Mikor még nem voltak válaszfalak és beüvegezett ablakok, de volt a háborítatlan, szélesre nyíló panoráma páratlan nyugalma. És mindez itt, Pest déli elhanyagolt sarkában, kétszáz méterre a dübörgő főúttól és 80 lépcsőfoknyira az aranyos kis Dunától. De idővel – feleségem tervei szerint – elkészült a ház, és ez az imént felidézett idillikus állapotot némileg megváltoztatta. Beépültek a válaszfalak – egy kész ház már csak ilyen – és az ablakokba bekerültek tájhamisító üvegtáblák... *de a Duna maradt...*

Húsz év belenyugvás után kerített hatalmába a nosztalgikus emlék. Erős akarat kezdett dolgozni bennem, hogy az eredeti állapotot visszaállítsam. Ez részben sikerült is. A fal könnyen leomlott. (Kisebbség volt, mint a berlini.) Be kellett látnom viszont, hogy a beüvegezetlen ablak Magyarország nedves-kontinentális éghajlata miatt sok kellemetlenséggel járna. Áthidaló megoldásként viszont adódott már a lehetőség, hogy a régi, torzító tájhamisító ablakokat a már beszerezhető új típusra cseréljem, mely hőálló, zajsűrítő, betörés gátló – és ami a lényeg – ha átnézek rajta nem tévesztem össze a kárókatonát a vízi csirkével. Hat méter szélességű, plafontól a padlóig érő üvegajtó-ablak konstrukció segíti immár a kilátásomat. A tágasabb belső pedig nagyobb teret, szebb hangzást adott a kibocsátott hangoknak. Ezen a ponton érzem a szerencsés találkozást nosztalgikus emlékem és a már elvégzett feladatom között.

Ismét észreveszek valamit, amiről – érzem – lesz mit mondanom. Egy méretes márvány-fém összetételű tárgy uralkodik a polcrendszerem központi helyén. Autóversenyzők, teniszezők, kutyák szoktak kapni ilyeneket, ha gyorsabbak, ügyesebbek, szebbek a többiekénél. Nem túl elegáns ez a tárgy, de figyelemre méltó. Most történetesen én figyelem. Kb. 50-60 cm magas lehet, 5-6 kg és 7,5 dl befogadó képességű. Ez utóbbit on-

nan tudom pontosan, mert 1979. szeptember 28-án pénteken kalibráltam az olaszországi Anconában. Ez így elég homályos tudom, de mindjárt folytatom. Annál is inkább, mivel ez a történetemnek csak a csírája. Ezt a **KUPÁT**, mert hát arról van szó, az Anconában megrendezett nemzetközi kamarazenei verseny győzteseként a rézfúvós szeptettünk kapta meg. Ebbéli örömben került sor a kalibrálásra. Az együttes vezetőjeként én vettem át a kupát és a virág helyett kapott üveg pezsgőt mértem bele. Ezután mindenféle etiketre fittyet hányva, szájról – szájra adva kiürítettük. Ennyi modortalanságot egy sima első győzelem is indokolhatott volna, de mivel egyben utolsó is volt – amiben még verseny előtt megállapodtunk – még inkább...

Hát ez volt a történet kezdete, de a folytatásban kiderül, hogy mi történt, mikor magamat kalibráltam.

E győzelem hozományaként – a zsűriben ítélkezett egy olasz koncertszervező karmester is – az elkövetkező öt év összes nyarat, de legalább 2-3 hetét dél Olaszország legkülönbözőbb szögleteiben koncerteztük végig. Parkokban, kastélyokban, templomokban, mindenütt. Egy esetben Callignanoban játszottunk. A publikum a varázslatos hegyi falu lakossága volt, akik a magukkal hozott mindenfélén foglaltak helyet. A szabadtéri koncertet egy utcabál szerű utánozhatatlan hangulatú mulatság követte, melyen a helyi szőlősgazdák is megjelentek. Boraikat kínálva sorra rángattak be minket – sztárvendégeket – alkalmi söntéseikbe. Ezen közben kiderült, hogy igazi jó bort csak ott kapunk, ahol éppen vagyunk. Ahol előtte voltunk, és ahová még ezután megyünk, ott csak lórét adnak. Mi meg bólogattunk, és mindenütt élveztük a finomabbnál – finomabb borokat. Egy soron következő kóstolásnál a világos színű koncertnadrágot is megkínálták. Mohón be is itta. Hogy lőre volt vagy nem volt lőre az nem derült ki, de mindenesetre egészen belepirult. Elég szerencsétlenül állhattam ott „egy magas szőke férfi felemás nadrágban”, de rögtön megjelent segítőkészen egy nálam két fejjel kisebb, testes asszonyság és berángatott egy közeli helyiségbe. Testbeszéddel jelezte, hogy húzzam le a gatyámat. Közben ő egy lavórt teleöntött fehér borral és beáztatta a nadrágom színes felét. Nem telt el három perc és – láss csodát! – a nadrágom „megvilágosodott”. Én pedig mehettem tovább az utamon, de már abban a tudatban, hogy fehér nadrághoz fehér bor dukál. Vagy ha másképpen alakul, akkor legyen kéznél egy lavór fehérbor.

Az íróasztalom fölé tekintek. Két, méretes **KAMPÓT** látok ott. Biciklitartó kampónak árulták őket. Bár biciklim nem volt, de – pénz nem számít – vettem mindjárt kettőt. De nem azért, hogy ha lesz biciklim, majd jól felakasszam rá, eláll az a sarokban szépen. Egyszerűen azt gondoltam, hogy egy komoly háztartás nem lehet megkampók nélkül, mert mit lehet tudni... És valóban, elérkezett az ő idejük. Az íróasztalom fölött a Dunára néző ablak előtt találták meg a helyüket. Habszivaccsal jól bebugyoláltam, és két – két facsavarral rögzítettem a

máig szépen csillogó hajóplafonomra és az éppen használaton kívüli hangszereimet pakoltam fel rájuk.

Úgy lógnak ott, mint spájzban a páros kolbász. Naplementekor pedig pompás fotótémát adnak a korpuszok szép ívű, jellegzetes meg-megcsillanó kontúrjai.

Most – immár munkanélküliként – szép csendben csak „lógnak a szeren”. Velem együtt, aki ebben a pillanatban ágyon fekvem teszem ugyanazt.

Mivel az összes hangunkat kiadtuk már magunkból, pihenni is együtt fogunk, hiszen mindig is egymásra voltunk utalva.

Most örülök csak igazán, hogy annak idején belevágtam a bizonytalan kimenetelű kampóvásárlásba, mert végül ilyen látványos, kiemelt helyet kínáltak hangszereimnek. Így ha időnként rájuk tekintek, áldott pillanatokban hallani vélem azokat a régi szép és az új érdekes hangokat, melyek csendestársként azóta is, most is itt léteznek bennem és a szobám éterében.

Köszönöm a zenét alkotó barátaimnak, hogy rám bízták, megosztották velem álmaikat.

Geiger György

Budapest, 2020. január 31.